

NOVÉ TÉZY/OTÁZKY na štátnu záverečnú mgr. skúšku

(pozn.: nové tézy platia len pre tých študentov, ktorí začali študovať mgr. stupeň v akademickom roku 2015/2016 a neskôr. Pre opakujúcich adeptov a pre tých študentov, ktorí nastúpili pred ak. rokom 2015/2016, platia staré tézy)

Štátnicové predmety študijného programu *Učiteľstvo akademických predmetov - Slovenský jazyk a literatúra v kombinácii s iným predmetom*:

FiF.KSJ/A-AmuSL-90/15	Slovenský jazyk a didaktika slovenského jazyka
FiF.KSJ/A-AmuSL-91/15	Slovenská literatúra a didaktika slovenskej literatúry (tézy sú zverejnené na webstránke KSLaLV)

1. Sémantika a pragmatika jazykových výrazov.

- a) Sémantická diferencovanosť jazykových výrazov.
- b) Kontextová podmienenosť pragmatiky jazykových výrazov.

D.: Didaktická aplikácia rozlišovania sémantiky a pragmatiky jazykových výrazov. Príprava modelovej vyučovacej hodiny na danú tému s uvedením vyučovacích metód a typov úloh.

2. Rečové akty.

- a) Teória rečových aktov.
- b) Teória komunikačnej funkcie výpovede.

D.: Didaktický potenciál teórie rečových aktov.

3. Komunikačná kultúra.

- a) Konverzačné maximy a zdravá interakcia. Pozitívna a negatívna zdvorilosť.
- b) Interpersonálna komunikácia, dialogické konfrontácie a ich efekty.

D.: Kritické hodnotenie školskej dokumentácie: štátny a školský vzdelávací program, obsahový a výkonový vzdelávací štandard, cieľové požiadavky k maturitám.

4. Konverzačná analýza.

- a) Prístupy k analýze rozhovorov a jej orientačná báza.
- b) Organizácia rozhovorov.

D.: Miesto kultivovania regulačného mechanizmu rozhovorov v obsahu vzdelávania a aplikácia vo vyučovaní SJ.

5. Diskurzívna analýza.

- a) Obsah konceptu diskurz a jeho otvorenosť.
- b) Spektrum zámerov v rámci diskurznej analýzy a kritickej diskurznej analýzy.

D.: Prínos konceptu diskurz k rozvíjaniu sociálnej inteligencie v modernizácii štátneho vzdelávacieho programu.

6. Rétorika.

- a) Poučenie z antickej rétoriky a súčasná rétorika.
- b) Príspevok rétoriky ku komunikačnej kultúre.

D.: Súčasný stav a potenciál rétoriky v štátnom vzdelávacom programe a vo vyučovaní slovenského jazyka.

7. Persuázia.

- a) Logická argumentácia ako nástroj persuázie.
- b) Mimologická argumentácia.

D.: Technika presvedčania v rozvíjaní sociálnointerakčnej kompetencie s ohľadom na potenciál didaktických pomôcok.

8. Jazyková a komunikačná kultúra v predspisovnom období.

- a) Kultivovanie jazyka a komunikácie v predspisovnom období.
- b) Kultúrne predspisovné útvary z komunikačného, funkčného a teritoriálneho hľadiska.

D.: Miesto problematiky kultivovania jazyka a komunikačnej kompetencie v stredoškolských učebniciach slovenčiny – kritické hodnotenie.

9. Jazyková a komunikačná kultúra v spisovnom období.

- a) Stabilizácia jazykovej normy a kodifikácie v 19. storočí.
- b) Kodifikácie v 2. polovici 20. storočia.

D.: Didaktická reflexia poznatkov z jazykovej kultúry a ich aplikácia pri rozvíjaní jazykového sebavedomia žiaka.

10. Xenolingvistika.

- a) Koncept cudzosť a xenolingvistika.
- b) Sociálne, kultúrne a jazykové xenizmy.

D.: Xenofóbia a xenofília ako didaktický problém. Príprava modelovej vyučovacej hodiny zameranej na problematiku xenofóbie a xenofílie.

11. Štylistika – metodologická konfrontácia.

- a) Konfrontácia funkčnej štylistiky a štylistiky výrazových hodnôt.
- b) Prístupy k štylistickej analýze textov.

D.: Optimálna štylistika vo výučbe slovenského jazyka.

12. Štylistická diferenciacia jazykových prostriedkov.

- a) Štýlová vrstva – štylistické kvalifikátory.
- b) Nadobúdanie štylistickej hodnoty v texte.

D.: Problematika hodnotenia a klasifikácie hovorených a písomných prejavov.

13. Text z hľadiska autora.

- a) Textotvorba a štylizácia.
- b) Štylistická kompetencia – predpoklady štylizácie.

D.: Problematika komunikačno-slohovej výchovy na stredných školách.

14. Text z hľadiska recipienta.

- a) Textovo-štylistická interpretácia textu.
- b) Interpretačná kompetencia – predpoklady recepcie textu.

D.: Kultivovanie interpretačnej kompetencie a metodika práce s neumeleckými textami vo vyučovaní slovenského jazyka.

15. Súčasný trendy v jazykovede.

- a) Pragmatizácia lingvistiky.
- b) Scientizmus vz. antiscientizmus a jazykoveda.

D.: Didaktický problém: systémová lingvistika a rozvíjanie komunikačnej kompetencie.

STARÉ TÉZY/OTÁZKY na štátnu záverečnú skúšku zo slovenského jazyka (platné pre opakujúcich adeptov a pre tých študentov, ktorí nastúpili pred ak. rokom 2015/2016).

Štátnicový predmet:

FiF.KSJ/A-muSL-991/09	Kolokviálna skúška zo slovenského jazyka a literatúry (témy z literárnej časti sú zverejnené na KSLaLV)
-----------------------	---

Jazykovedná zložka predmetu Kolokviálna skúška zo slovenského jazyka a literatúry

1. Opozičné vzťahy:

a/ vo fonológii, v slovnej zásobe a v podsysteme slovných druhov;

b/ v sústave štýlov;

a aplikácia problematiky v školskej praxi.

2. Analógia ako základ pravidelnosti v jazyku:

a/ slabičné, ohýbacie a vetné vzorce, slovotvorné modely;

b/ analogické vyrovnávanie tvarov;

a využitie pojmu pri výučbe slovenčiny na školách.

3. Nepravidelnosť a jedinečnosť v jazyku:

a/ v morfológii, slovotvorbe a v stavbe viet (výpovedí);

b/ idiomatičnosť, frazeologizmus a supletivizmus;

a sledovanie týchto stránok jazyka pri výučbe slovenčiny na školách.

4. Funkcie jazykových jednotiek:

a/ foném, suprasegmentálnych jednotiek, slabiky, morfém, synsémantických slov;

b/ pojem štylistickej a syntactickej funkcie;

a reflexia problematiky z didaktického hľadiska.

5. Gramatické kategórie v slovenčine:

a/ hlavné vývinové smery morfológických kategórií;

b/ pojem gramatickej kategórie (selektívna exemplifikácia), podstata štylistiky gramatických kategórií;

a výklad problematiky z didaktického hľadiska.

6. Kategória modality

a/ modalita na morfológickej a syntactickej rovine;

b/ modalita v lexike (hodnotiace postoje);

a výklad pojmu z didaktického hľadiska.

7. Text a štýl:

a/ textotvorná činnosť a štylizácia (vzťah text - štýl);

b/ interpretácia textu; štylistický účinok textu;

a funkcia týchto kategórií v školskej praxi.

8. Analýza jazykových štruktúr:

a/ princípy morfematickej analýzy (s dôrazom na slovesné tvary);

b/ podstata syntaktickej analýzy; analýza obsahu slova;

a zhodnotenie problematiky z hľadiska potrieb školskej praxe.

9. Obmieňanie základných štruktúr a spontánne procesy:

a/ transpozícia, transformácia, derivácia;

b/ základné štýly a ich deriváty; slovnodruhové prevody a prechody;

a miesto týchto procesov v didaktike slovenčiny.

10. Polyfunkčnosť a polysémia:

a/ v oblasti morfológie a syntaxe, zmeny v sémantickej stavbe slov;

b/ delimitácie polysémie, viacvýznamovosť (viacfunkčnosť) na syntaktickej rovine;

a reflexia pojmov z didaktického hľadiska.

11. Ekvivalencia a synonymia v jazyku a reči:

a/ lexikálna, morfológická a syntaktická synonymia;

b/ synonymiá a štylistika;

a reflexia týchto pojmov z didaktického hľadiska.

12. Kombinácia prvkov a usúvzťažňovanie:

a/ fonotaktika, morfotaktika, syntaktika;

b/ slovosled, syntaktické usúvzťahovanie v texte;
a reflexia problematiky z didaktického hľadiska.

13. Jednotky v kontexte:

a/ neutralizácia (asimilácia), morfonologické javy, vplyv kontextu na význam slova a na význam vety;
b/ aktuálne členenie výpovede; dialóg;
a výklad javov z didaktického hľadiska.

14. Diachrónna a synchronna dynamika jazyka:

a/ základné diachrónne javy na rovine formy
b/ pojem vývinovej tendencie, tendencie v súčasnej slovenskej morfológii a v lexike
a uplatnenie znalostí v školskej praxi.

15. Sémantika:

a/ otázky a problémy pri určovaní lexikálneho významu;
b/ sémantika viet a výpovedí;
a reflexia problematiky z didaktického hľadiska.

16. Genéza a charakteristika slovenčiny:

a/ pôvod slovenčiny; znaky slovenských makrodialektov;
b/ morfológické typologické vlastnosti slovenčiny;
a didaktický aspekt problematiky.

17. Kultúrny jazyk a spisovný jazyk:

a/ vysvetlenie pojmov, charakteristika kultúrneho jazyka, kultúrna slovenčina;
b/ konštituovanie spisovnej slovenčiny – okolnosti, problémy a spory; jej základná vývinová línia;

a uvedenie problematiky do kontextu školskej praxe.

18. Súčasná spisovná slovenčina:

a/ funkcie spisovného jazyka, miesto spisovného jazyka v diasystéme národného jazyka (pojmy *štandard*, *subštandard*); úzus – norma kodifikácia;

b/ jazyková kultúra a politika;

a reflexia problematiky z didaktického hľadiska.

19. Slovenský pravopis:

a/ základná línia vývinu slovenského pravopisu;

b/ princípy súčasného pravopisu (kolízia princíпов) a problémy;

a výučba témy v školskej praxi.

20. Diferencovanosť prostriedkov spisovnej slovenčiny:

a/ štylisticky bezpríznačkové a príznačkové prostriedky, pojem štylistickej normy, expresívnosť a neutrálnosť;

b/ pojem hovorovosti; špecifickosť prostriedkov odborného štýlu;

terminologizácia a determinologizácia;

a zhodnotenie javu z hľadiska školskej praxe

Priebeh štátnej skúšky

Vykonanie štátnej skúšky je jednou z podmienok úspešného absolvovania študijného programu. Štátnu skúšku má študent právo absolvovať až po splnení študijných povinností stanovených študijným programom.

Študent má primeraný čas na prípravu odpovedí na zadané otázky. Odpoveď má ústnu formu, koná sa pred skúšobnou komisiou zloženou najmenej zo 4 členov, učiteľov pôsobiach vo funkciách profesorov, docentov a odborných asistentov (členov KSJ FiF UK a KSLLV FiF UK, prípadne odborníkov v danom študijnom odbore z iných slovakistických pracovísk).

Jednotlivé predmety štátnej skúšky sa hodnotia klasifikačnými stupňami A až FX. Študent úspešne absolvoval skúšku, ak je hodnotený známkami A až E. Ak sa študent nedostavil na štátnu skúšku, alebo ak na nej nevyhovelo, je hodnotený klasifikačným stupňom „nedostatočne“ (FX) a môže skúšku vykonať v najbližšom náhradnom (opravnom) termíne. Študent opakuje len tú časť štátnej skúšky, z ktorej bol hodnotený známkou „nedostatočne“

(FX). Opakovať štátnu skúšku je možné najviac dvakrát (tzn. okrem riadneho termínu sú prípustné dva opravné termíny).

Termín štátnej skúšky

Ústna skúška zo slovenského jazyka a literatúry sa koná v jeden deň. V súlade so študijným poriadkom FiF UK zverejní KSJ a KSLLV presný termín konania štátnej skúšky na svojich webových stránkach a katedrovej nástenke najneskôr šesť týždňov pred jej konaním.

Prihlásenie sa na skúšku

Študenti sú povinní prihlásiť sa na štátnu skúšku písomne cez podateľňu najneskôr 3 týždne pred termínom skúšky (prihlášku adresujte na sekretariát KSJ a KSLLV). Formulár prihlášky na štátnu skúšku nájdú študenti na webovej stránke KSJ alebo KSLLV. Na prihláške je potrebné zreteľne vyznačiť predmety, z ktorých chce študent vykonať štátnu skúšku.

UPOZORŇUJEME, že štátna skúška z programu *učiteľstvo akademických predmetov: slovenský jazyk a literatúra* je chápaná ako celok. Preto ak sa študent prihlási len na niektorú časť štátnej skúšky (1 predmet), zvyšná časť (ostatné predmety) bude hodnotená stupňom „nedostatočný“ (FX) a skúška zo zostávajúcich predmetov bude vykonaná už v rámci opravného termínu.

Odvolať prihlášku je možné len písomnou formou najneskôr 7 pracovných dní pred konaním štátnej skúšky. Ak sa študent z vážnych preukázateľných dôvodov na štátnej skúške nemohol zúčastniť, ospravedlní sa komisii písomne prostredníctvom študijného oddelenia do 3 pracovných dní po termíne konania štátnej skúšky.

Žiadame všetkých uchádzačov o štátnu skúšku, aby sa taktiež zapísali priamo na sekretariáte KSJ a KSLLV do zošita u p. Honzovej.